

ADVIES Nr. 2.102

Zitting van dinsdag 23 oktober 2018

Arbeidsdeal – Versoepeling van de voorwaarden voor de vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen voor de op de cao nr. 104 gebaseerde vergoedingen

x x x

A D V I E S Nr. 2.102

Onderwerp : Arbeidsdeal – Versoepeling van de voorwaarden voor de vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen voor de op de cao nr. 104 gebaseerde vergoedingen

Mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, heeft bij brief van 17 september 2018 de Raad om advies gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van artikel 19 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

In uitvoering van maatregel 22 van de Jobsdeal die de regering op 31 augustus 2018 heeft gesloten, kent dit ontwerp van koninklijk besluit om vanaf 1 januari 2019 ook een vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen toe op aanvullende vergoedingen die in het kader van de verlichting van de werklast van oudere werknemers, wordt geregeld via een individuele schriftelijke overeenkomst.

De Raad heeft het onderzoek van die adviesaanvraag toevertrouwd aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen en heeft daarbij kunnen rekenen op de bereidwillige medewerking van de beleidscellen Sociale Zaken en Werk.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 23 oktober 2018 het navolgend unaniem advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, heeft bij brief van 17 september 2018 de Raad om advies gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van artikel 19 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

In uitvoering van maatregel 22 van de Jobsdeal die de regering op 31 augustus 2018 heeft gesloten, kent dit ontwerp van koninklijk besluit vanaf 1 januari 2019 een vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen toe op aanvullende vergoedingen die in het kader van de verlichting van de werklast van oudere werknemers, wordt geregeld via een individuele schriftelijke overeenkomst.

Hierdoor kunnen individuele werknemers, zelfs indien er geen collectieve arbeidsovereenkomst op niveau van de sector of onderneming is afgesloten of een wijziging van het arbeidsreglement is doorgevoerd in uitvoering van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 104, een van socialezekerheidsbijdragen vrijgestelde vergoeding ontvangen die wordt toegekend ter compensatie van het loonverlies dat ze lijden ingevolge de verlichting van de werklast.

Volgens de Beleidscellen is de uitbreiding van genoemd koninklijk besluit ingegeven door het feit dat de procedure via een collectieve arbeidsovereenkomst of een wijziging van het arbeidsreglement als te complex en administratief te zwaar wordt aangevoeld.

Over het oorspronkelijke koninklijk besluit van 9 januari 2018 tot wijziging van artikel 19 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, heeft de Raad op 19 december 2017 het advies nr. 2.067 uitgebracht.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft het hem voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit met bijzondere aandacht onderzocht.

Onverminderd de standpunten ingenomen in advies nr. 2.067, stelt de Raad vast dat deze maatregel al gewijzigd wordt nog vooraleer hij goed en wel op het terrein is doorgedrongen. Uit de cijfers van beide Beleidscellen blijkt immers dat tot nu toe slechts drie paritaire comités hierover een collectieve arbeidsovereenkomst hebben afgesloten en dat zeven werknemers een beroep doen op de maatregel.

Die geringe toepassing is volgens de Raad logisch aangezien de maatregel pas in werking is getreden op 1 januari 2018, op een ogenblik dat het tweejaarlijkse sectoraal overleg voor de periode 2017-2018 reeds was afgerond. Al een nieuwe aanpassing voorzien op 1 januari 2019, doorkruist echter de volgende tweejaarlijkse ronde van sectoraal overleg die pas volgend jaar voor de periode 2019-2020 een aanvang neemt.

De Raad vindt dat maatregelen om de werklust van oudere werknemers te verminderen, wanneer die op sectoraal niveau genomen worden, kaderen in een globale visie rond eindeloopbaanbeleid. Het sectoraal sociaal overleg kreeg in deze materie nog niet alle kansen.

De Raad is ervan overtuigd dat ruimte laten op het niveau van een individueel overleg tussen werknemer en werkgever, zeker nu de leeftijd van de landingsbanen verder wordt opgetrokken, niet de garanties biedt om voornoemde doelstelling te behalen. Om met de resultaten van dat sectoraal overleg te kunnen rekening houden, hadden de leden dan ook in voornoemd advies pas binnen de drie jaar na de inwerkingtreding van voornoemde maatregel een grondige evaluatie gevraagd.

Daarnaast meent de Raad dat de maatregel de gevolgen van een activerend eindeloopbaanbeleid afschuift naar het individuele niveau van werkgever en werknemer. Enerzijds bij de individuele werkgevers doordat de loonkost verhoogt, en dit zelfs als de vergoeding vrijgesteld wordt van sociale zekerheidsbijdragen. Anderzijds bij de werknemer die in vergelijk met de 1/5de landingsbaan geen pensioengelijkheid krijgt. Bovendien dreigt de compenserende netto-vergoeding ingezet te worden als instrument voor loonoptimalisatie.

Tot slot wijst de Raad erop dat, in uitvoering van het Generatiepact, vanuit een optiek een vroegtijdige uitstap uit de arbeidsmarkt te ontraden, aanvullende vergoedingen worden afgeremd door er een decava-bijdrage op te heffen, terwijl door dit ontwerp van koninklijk besluit aanvullende vergoedingen niet worden aangevoerd door er een vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen op toe te kennen. Beide logica's handhaven in een rechtsorde lijkt tegenstrijdig.

Gelet hierop, vindt de Raad dat aanpassingen aan het systeem pas kunnen worden overwogen na een grondige evaluatie van deze bijdragevermindering, op het ogenblik dat het stelsel voldoende geïmplementeerd is via het sectoraal overleg. Een grondige evaluatie die niet alleen slaat op het aantal betrokken werknemers maar ook op de budgettaire impact ervan en de impact ervan op de werklust en de verlenging van de loopbaan van werknemers.
